

ДЗР-Q-930-101/Изм.01

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHTETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

ГОДИШНА ПРОГРАМА
ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ЗА 2021 ГОДИНА

Скопје, декември 2020 година

КОРИСТЕНИ КРАТЕНКИ

CAAT's	Компјутерски потпомогнати ревизорски техники
ISSAI	Меѓународни стандарди на Врховни ревизорски институции
ВРИ	Врховни ревизорски институции
ГДР	Главен државен ревизор
ДЗР	Државен завод за ревизија
ЕСР	Европски суд на ревизори
ЕУ	Европска Унија
EUROSAI	Европска организација на врховни ревизорски институции
ЗДР	Закон за државната ревизија
IDI	Иницијатива за развој во рамки на INTOSAI (непрофитна организација која има за цел зајакнување на институционалните капацитети на ВРИ во земјите во развој во рамки на регионалните работни групи на INTOSAI)
INTOSAI	Меѓународната организација на врховни ревизорски институции
ИПА	Инструменти за претпристапна помош (Pre-accession assistance)
ISACA	Меѓународна организација за ИТ ревизија
ИТ	Информатичка технологија
НПАА	Национална програма за усвојување на правото на ЕУ
ОЕЦД	Организација за економска соработка и развој
ПГДР	Помошник на главниот државен ревизор
РГ	Работна група
РСМ	Република Северна Македонија
SIGMA	Поддршка во подобрување на управувањето и раководењето (здружена иницијатива на ОЕЦД и ЕУ)

Врз основа на член 9 точка 2 од Законот за државната ревизија („Службен весник на Република Македонија бр. 66/10, 145/10, 12/14, 43/14, 154/15, 192/15, 27/16 и 83/18), член 3 и член 4 од Правилникот за начинот на вршење на државната ревизија („Службен весник на РСМ“, бр. 264/20) и член 52 од Правилникот за внатрешна организација на Државниот завод за ревизија бр. 01-802/1 од 31.08.2020 година, како и Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите бр. 02 – 735/1 од 09.07.2020 година, главниот државен ревизор донесе:

ГОДИШНА ПРОГРАМА за работа на Државниот завод за ревизија за 2021 година

1. Изготвување и донесување на Годишната програма за работа на ДЗР за 2021 година

Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2021 година (во натамошниот текст: Годишна програма на ДЗР за 2021 година), е изготвена врз основа на Стратешкиот план за ревизија на Државниот завод за ревизија за 2021 – 2023 година бр.01-1091/1 од 25.12.2020 година и во согласност со целите и приоритетите од Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2018 – 2022 година бр. 03-723/1 од 21.12.2017 година, како и расположливите ресурси на ДЗР.

Годишната програма на ДЗР за 2021 година е изготвена и донесена согласно постапката утврдена во Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите бр. 02 – 735/1 од 09.07.2020 година (во натамошниот текст: Упатството).

Согласно Упатството, годишното планирање опфаќа период од една (1) календарска година и завршува со изготвување на годишна програма за вршење ревизии, која ја донесува главниот државен ревизор.

Годишната програма во делот за вршење ревизии ги вклучува предложените и избрани ревизии врз основа на примена на критериуми уредени согласно професионалните стандарди на ИНТОСАИ.

Во Годишната програма за работа на ДЗР се планирани и активности кои се однесуваат на методолошки аспекти на ревизиите, меѓународната соработка, едукацијата на ревизорите, извештаи и анализи, активностите поврзани со проекти, поддршката на ревизијата и други релевантни активности.

Годишната програма за работа на ДЗР се доставува до Собранието на Република Северна Македонија најдоцна до месец декември во тековната за наредната година, заради информирање.

Годишната програма за работа на ДЗР содржи Акциски план за реализација на годишната програма за работа и преглед на субјекти кои се предмет на ревизија во тековната година.

2. Приоритети за планираните активности за 2021 година

Главните приоритети на Државниот завод за ревизија за 2021 година произлегуваат од надлежностите пропишани со одредбите од Законот за државната ревизија, друга релевантна законска рамка, стратешките документи на Државниот завод за ревизија, приоритетите и мерките кои се утврдени со Програмата за реформа на управувањето со јавните финансии 2018 – 2021 година, забелешките содржани во Извештајот за РСМ на Европската Комисија за Поглавје 3.32. Финансиска контрола, како и препораките содржани во извештаите на ОБСЕ за набљудување на изборите.

Во Извештајот за РСМ за 2020 година на Европската Комисија во однос на подрачјето Надворешна ревизија кое е во надлежност на Државниот завод за ревизија се посочени следните аспекти за кои е потребно подобрување:

- независноста на Државниот завод за ревизија да биде гарантирана со Уставот на РСМ;
- правната рамка да обезбедува независност на ДЗР во согласност со стандардите на Меѓународната организација на врховните ревизорски институции (ИНТОСАИ);
- ревизијата на успешност да се подобри преку зголемување на бројот на извршени ревизии на успешност;
- препораките содржани во ревизорски извештаи на ДЗР систематски и навремено да се спроведат од страна на ревидираните институции со цел да се зголеми влијанието од ревизорската работа;
- надзорот и следењето од страна на Собранието на РСМ да се зголеми преку собраниска дискусија на ревизорските извештаи.

Со цел подобрување на управувањето со јавни финансии што претставува еден од клучните приоритети, Владата на РСМ во декември 2017 година ја усвои Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии 2018 – 2021 (во натамошниот текст: Програмата за реформа на УЈФ). Со Програмата за реформа на УЈФ се настојува да се зајакне системот на јавни финансии, да се промовира транспарентноста, отчетноста, фискалната дисциплина и ефикасноста во управувањето и користењето јавни ресурси со цел подобрување на обезбедувањето услуги и економски развој. Во Програмата за реформа на УЈФ утврдени се 7 приоритети, од кои Приоритетот 7: Надворешна контрола и парламентарен надзор е во надлежност на Државниот завод за ревизија. Целта на овој Приоритет е зајакнување на управувањето со јавни финансии и обезбедување отчетност во користење јавни средства преку зајакнување на ревизиите на регуларност и ревизиите на успешност во согласност со меѓународните стандарди на врховните ревизорски институции и стратешките документи на ДЗР, воспоставување механизам за проактивна улога за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието на РСМ и зајакнување на институционалниот капацитет и капацитетот на човечките ресурси во ДЗР.

Програмата за реформа на УЈФ за периодот 2018 - 2021 година се спроведува преку акциски планови кои ги одобрува Владата на РСМ за секоја година во текот на периодот на спроведување на Програмата, во кои детално се образложуваат мерките, активностите и под активностите на Програмата за реформа на УЈФ што ќе се спроведуваат во годината, се дефинираат конкретни целни вредности за показателите што треба да се достигнат и се прикажува процената на трошоците и изворите на средства потребни за спроведување на овие активности. Во Акцискиот план за 2021 година се содржани активностите и под активностите за спроведување на мерките и за остварување на целните вредности за показателите кои се однесуваат на Приоритет 7 кој е во надлежност на ДЗР.

Согласно Заклучокот под реден број 3 од Извадок од Нацрт – записникот од Седумдесет и седмата седница на Влада на РСМ одржана на 21 јули 2020 година, се препорачува ДЗР да ги спроведе активностите од Акцискиот план со предвидената динамика и за истото да бидат обезбедени потребните ресурси (материјално-технички, човечки и финансиски).

Значајни препораки се содржани и во Извештајот на Канцеларијата на ОБСЕ за демократски институции и човекови права од спроведената Мисија за набљудување на изборите во кој во делот на приоритетни препораки содржани се следните:

„6. Државниот завод за ревизија треба да биде обврзан да ги прегледува периодичните извештаи и навремено да ги објавува наодите. Рокот за доставување на конечните извештаи не треба да надминува еден месец по изборите. Правилата треба да ги разјаснат структурата на извештаите и соодветните одредби за да се обезбеди еднообразност на извештаите за финансирање на кампањата.

7. Опсегот на ревизиите на Државниот завод за ревизија (ДЗР) треба да обезбеди опсежен преглед на почитувањето на правилата за финансирање на кампањата, а на ДЗР треба да му бидат доделени неопходните истражни овластувања. За да се зајакнат транспарентноста и ефективноста на надзорот на финансирањето на кампањите, ДЗР треба да има соодветни ресурси и техничка експертиза.“

Овие аспекти за кои се укажува во гореспоменатите извештаи и програми се преточени во стратешките документи на ДЗР, како што се:

- Стратегија за развој на ДЗР 2018 – 2022;
- ИТ Стратегија на ДЗР 2018 – 2022;
- Стратегијата за управување со човечките ресурси 2020 – 2023 година;
- Комуникациската стратегија на ДЗР 2020 – 2023 година;
- Стратегијата за управување со ризиците на Државниот завод за ревизија 2020-2023 година,

- Стратешки план за ревизија на Државниот завод за ревизија за 2021 – 2023 година;
- Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите, и
- Одлуката за определување на стратешки цели за ревизии на Државниот завод за ревизија за период 2021 – 2023 година и за приоритетни области за ревизии по сектори кои вршат ревизија.

Во Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2018 – 2022 се содржани заложбите за зајакнување на независноста и интегритетот како предуслови за остварување на професионалноста и кредибилитетот во работењето, за промовирање и подобрување на имплементацијата на меѓународните принципи и стандарди содржани во Рамката за професионални објави на ИНТОСАИ, како и за континуирано следење на ефектите од извршените ревизии и степенот на исполнување на препораките содржани во ревизорските извештаи.

Во текот на 2021 година ќе се реализираат активности кои се однесуваат на стратешките цели (СЦ) и непосредните цели (НЦ) утврдени во Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2018 – 2022 година, во однос на:

- Подобрување на правната рамка за државната ревизија заснована врз меѓународни стандарди и најдобри практики на ЕУ;
- Подобрување на стратешкото и годишното планирање на ДЗР за да се осигури дека ДЗР ќе може и понатаму да ги утврдува приоритетите на својата работа и да одржува соодветен опфат на ревидираните расходи на долг рок;
- Примена на етичките стандарди во ДЗР;
- Подобрување на капацитетите на ДЗР преку изготвување на подобрена правна, стратешка и методолошка рамка за ревизија;
- Подобрена координација и соработка со клучните засегнати страни во системот на државната ревизија;
- Подобрување на ревизорските процеси во согласност со меѓународните стандарди и најдобрите практики на ЕУ;
- Подобрување на капацитетите на ревизорите, особено за ревизијата на успешност;
- Подобрување на следењето на препораките за ревизија од субјектите на ревизија и Собранието на РСМ;
- Подобрување на законската рамка и методолошка рамка на ДЗР и Собранието на РСМ за доставување и разгледување на ревизорските извештаи;
- Подобрување на соработката помеѓу Собранието на РСМ и ДЗР за разгледување на ревизорските извештаи;

- Зајакнување на капацитетите на Собранието на РСМ за разгледување на ревизорските извештаи согласно новата законска и методолошка рамка;
- Подобрување на известувањето за работењето на ДЗР и резултатите од ревизијата;
- Подобрување на протокот на документи и информации за внатрешна и надворешна комуникација;
- Подобрување на комуникациските политики и процедури поврзани со медиумите и релевантните засегнати страни;
- Зголемување на капацитетите за ИТ и ИТ ревизија и
- Подобрување на системот за управување со безбедноста на информациите на ДЗР.

Корелацијата помеѓу стратешките и непосредните цели содржани во Стратегијата за развој на ДЗР и планираните активности со Годишната програма на ДЗР за 2021 година е претставена во Прилог бр. 2 на оваа Годишна програма.

Во 2021 година ќе се спроведат активности за спроведување на ИТ Стратегијата на Државниот завод за ревизија 2018-2022 година, со цел да се зголеми ефикасноста на информацискиот систем на Државниот завод за ревизија и воедно да придонесе во имплементирањето на Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2018 – 2022 година.

За реализација на Стратегијата за управување со човечките ресурси во ДЗР 2020-2023 година, ќе се преземат активности за воведување на функцијата управување со човечките ресурси во ДЗР, со што ќе се изгради ефикасен и функционален систем преку обезбедување услови за вработување на квалификувани и стручни лица со висок степен на интегритет, подготвени ефективно да ги извршуваат доделените функции и надлежности и ќе се промовира развој на професионалните квалитети на вработените и воспоставување на реален систем на оценување на успешност во работењето, преку фер и транспарентни процедури за професионален и кариерен развој на вработените, како и воведување на дополнителни материјални и други стимулации за вработените.

Предвидени се повеќе активности за спроведување на Комуникациската стратегија на ДЗР 2020-2023 година во насока на развој на комуникацискиот систем, размена на информации со засегнатите страни и информирање на јавноста за работата на ДЗР, со цел да се обезбеди проток на информациите на хоризонтално и вертикално ниво на комуникација.

Планираните активности за 2021 година во значајна мерка ќе бидат подржани со новиот Твининг проект „Подобрување на надворешната ревизија и парламентарниот надзор“ МК 18 ИПА ФИ 03 20 (во натамошниот текст: новиот Твининг проект), финансиран од програмата на ЕУ ИПА 2018 во износ од 1.500.000 евра, чија имплементација започнува на 1 февруари 2021 година во времетраење од 21 месец. Твининг проектот ќе се реализира во соработка со твининг партнерите – Врховните ревизорски институции на Република Хрватска и Република Бугарија.

Активностите на Твининг проектот ќе бидат фокусирани на ефективно завршување на процедурата за регулирање на уставноста на ДЗР, јакнење на неговата финансиска и оперативна независност како и воспоставување на редовен и ефикасен механизам за разгледување на ревизорските извештаи од страна на Собранието на РСМ следејќи ја најдобрата пракса на земјите од Европската унија.

Во рамките на поддршката на реформите, Владата на Обединетото Кралство преку Фондот за добро владеење на Велика Британија, во 2021 година ќе обезбеди континуитет на поддршката на Државниот завод за ревизија со проектот, наменет за имплементација на донесената Комуникациска стратегија на Државниот завод за ревизија за 2020 – 2023 година. Проектот ќе се спроведува во соработка со Вестминстер фондацијата за демократија (WFD). Во фокусот на активностите е соработката со медиумите, новинарите и другите засегнати страни преку организирање работилници со цел јакнење на комуникациските вештини на ревизорите. Како резултат на „Обуката за графички дизајн“ која е спроведена во 2020 година, дел од вработените стекнаа вештини кои ќе помогнат во креирање на нови прегледи и содржини во ревизорските извештаи, како и во Годишниот извештај на ДЗР.

3. Избор на субјекти за вршење ревизија

Годишното планирање на ревизиите се извршува во согласност со одредбите од Законот за државната ревизија, согласно кој задолжително еднаш годишно се врши ревизија на Буџетот на Република Северна Македонија и на Буџетите на фондовите, а кај другите субјекти се врши во рокови утврдени со Годишната програма за работа на ДЗР.

Изборот на субјектите за ревизија е извршен согласно член 22 и 23 став 1 од Законот за државната ревизија, Правилникот за начинот на вршење на државната ревизија, Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите, Одлуката за определување на стратешки цели за ревизии на Државниот завод за ревизија за период 2021 – 2023 година и за приоритетни области за ревизии по сектори кои вршат ревизија, Стратешкиот план за ревизија на Државниот завод за ревизија за 2021 – 2023 година како и предлозите од засегнатите страни.

Потребно е да се истакне дека Државниот завод за ревизија чувствувајќи ја потребата од зголемување на својата транспарентност, отчетност и одговорност во извршувањето на со закон делегираните надлежности за прв пат од своето постоење во рамките на подготвување на Годишната програма за работа на ДЗР за 2021 година достави известување до преку 190 засегнати страни и во исто време на својата веб страна постави образец „Ивестување за доставување на барање за вршење ревизии до ДЗР¹“.

Согласно Упатството, Годишната програма во делот за вршење ревизии ги вклучува предложените ревизии од ГДР и од секторите за ревизија, кои се предложени и избрани врз основа на примена на критериумите уредени согласно

¹ <https://dzt.mk/mk/201210-izvestuvane-za-dostavuvane-na-barana-za-vrshene-revizii-do-dzt>

професионалните стандарди на ИНТОСАИ и добиените барања од засегнатите страни.

Согласно пропишаните критериуми во Упатството, ДЗР во 2021 година планира да изврши вкупно 71 /седумдесет и една/ ревизија, кои се прикажани во Прегледот на планирани ревизии, кој е составен дел на Програмата за работа на ДЗР за 2021 година (Прилог 1).

Во рамките на ревизиите на успешност вклучени се:

- ревизиите кои се однесуваат на мерките за финансиска поддршка за надминување на последиците од здравствено – економската криза предизвикана од вирусот COVID – 19;
- Ревизија на успешност на тема „Задолжување кај субјектите од јавниот сектор, степен на искористеност на кредитите и заемите, платени и создадени трошоци“;
- Ревизија на успешност на тема „Управување со јавен долг - Задолжување на РСМ“;
- Ревизија на успешност на тема „Експлоатација и искористување на геотермалните потенцијали во Република Северна Македонија како обновливи извори на енергија“;
- Ревизија на усогласеност на тема „Експлоатација на водни ресурси при производство на електрична енергија и флаширање вода за комерцијални потреби“ и
- Ревизија на успешност на тема „Преземени мерки и политики од страна на РСМ со цел ублажување на климатските промени“.

Областите опфатени со наведените ревизии даваат основ за утврдување на начинот на постапување од страна на надлежните органи, но во исто време и обезбедување на активен придонес на Државниот завод за ревизија преку давање препораки за начинот на постапување на истите, давање совет за начинот на користење на јавните средства, давање совет за начинот на користење на природните ресурси и минералните сировини и давање совет за заштита на животната средина.

Државниот завод за ревизија во Годишната програма за работа на ДЗР за 2021 година ја утврди ревизијата на успешност под наслов „Ефективност на мерките на Владата на РСМ за родова еднаквост и соодветни родови буџетски иницијативи“, како резултат на добиените барања од засегнати страни за вршење ревизија на одредени субјекти.

ДЗР за да излезе во пресрет на предизвиците настанати поради пандемијата со вирусот COVID - 19, Годишната програма на ДЗР за 2021 година вклучува 4 ревизии кои се однесуваат на преземени мерки и препораки за превенција и заштита од COVID - 19.

4. Организациона поставеност на ДЗР за извршување на Годишната програмата за работа

Програмата за работа на ДЗР за 2021 година ќе се реализира со вкупно 97 вработени овластени државни ревизори, државни ревизори и вработени во секторите за административна поддршка.

Согласно Правилникот за организација на ДЗР, вработените се распоредени во 13 /тринаесет/ сектори и 2 /две/ одделенија, од кои 11/единаесет/ сектори за ревизија, 2/два/ сектори за административна поддршка (Сектор за правни и општи работи и јавни набавки и Сектор за финансиски прашања) и 2/две/ самостојни одделенија за внатрешна ревизија и за управување со човечки ресурси. Ревизијата ја вршат 91 државен ревизор, односно овластени државни ревизори, додека 6 вработени се во секторите за административна поддршка на ревизијата. Структура на вработените во поглед на родовата застапеност и старосната структура на вработените е илустративно прикажана во следниве графикони.

Државниот завод за ревизија во 2021 година ќе преземе активности за зајакнување на ресурсите за спроведување на ревизиите, пред се зајакнување на човечките ресурси преку имплементацијата на новата организација и систематизација на работните места со која се планирани хоризонтални и вертикални поместувања на вработените, како и планирани нови вработувања и преземање на стручни кадри од други институции, особено поради пополнување на веќе испразнети работни места како резултат на поголемиот број на заминувања на вработени во пензија во претходните години, а кои работни места подолг период не се пополнети.

Во рамки на новиот Твининг проект ќе биде спроведена анализа со предлози за подобрување на организациската структура и капацитетот на човечки ресурси на ДЗР.

5. Финансирање на ДЗР

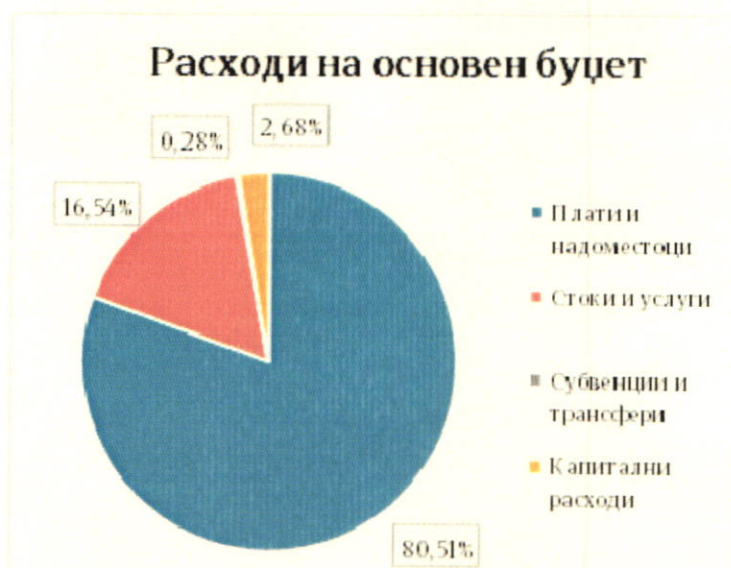
Со Буџетот на РСМ за 2021 година планирани се расходи во износ од 107.603 илјади денари, наменети за финансирање на активностите содржани во Годишната програма за работа на ДЗР за 2021 година. Овие расходи се планирани во целост како расходи на сметката основниот буџет (637), како и 3.300 илјади денари кои се планирани расходи на сметката на основен буџет (631).

Средствата за реализација на оваа годишната програма на сметката на основен буџет (637) се распределени во следните категории на расходи:

Опис	Расходи на основен буџет
Плати и надоместоци	86.628
Стоки и услуги	17.793
Субвенции и трансфери	300
Капитални расходи	2.882
Вкупно	107.603

илјади денари

Во структурата на расходите најголемо учество имаат расходите за плати и надоместоци на вработените со 80,51%, по што следуваат расходите за стоки и услуги со учество од 16,54%, капиталните расходи со 2,68% и расходите за субвенции и трансфери со 0,27%.

6. Континуирано професионално усовршување и обуки на вработените

Согласно стратешките определби на ДЗР во 2021 година продолжува спроведувањето на обуки за надградување на професионалните и стручни способности на ревизорите и раководниот кадар во институцијата и воспоставување објективен систем за оцена на степенот и квалитетот при исполнувањето на работните задачи.

Обуките на вработените во ДЗР ќе се извршат согласно Годишниот план за континуирано професионално усовршување и обуки на ДЗР за 2021 година, која се состои од методолошки обуки, на основно и напредно ниво, како и обуки од областа на ИТ.

Во текот на 2021 година ќе се реализираат и обуки преку учество на курсеви, семинари и работилници организирани од работни групи/комитети на INTOSAI / EUROSAI, Европскиот суд за ревизија, SIGMA и други меѓународни професионални организации и асоцијации. Знаењата и професионалните вештини на ревизорите ќе се зајакнуваат и преку стажирања во Европскиот суд за ревизија и учество во меѓународни кооперативни ревизии.

Со новиот Твининг проект се планирани повеќе активности со цел подобрување на ревизорските капацитети преку спроведување на пилот ревизии, стажирања, студиски посети на ВРИ на земји членки на ЕУ, како и организирање на семинари, тркалезни маси и конференции заради споделување на сознанија и искуства за ревизиите.

Во 2021 година се планирани и обуки во рамки на Проектот „Зголемување на отчетноста и транспарентноста во Македонија преку подобрена имплементација на препораките на Државниот завод за ревизија“, во соработка со Фондацијата за демократија на Вестминстер (WFD).

7. Правна рамка и стратешки документи

Наш приоритет и во 2021 година ќе биде ефективно завршување на постапката на регулирање на уставноста на Државниот завод за ревизија и зајакнување на финансиската и оперативна независност на ДЗР, како и воспоставување на редовен и ефективен механизам за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието на РСМ по примерот на европските практики.

Со цел подобрување на правната рамка за државната ревизија заради постигнување на уставна независност на ДЗР и зајакнување на финансиската и оперативната независност во согласност со меѓународните стандарди и најдобрите практики на ЕУ, во рамки на новиот Твининг проект, планирано е да се направи проценка на правната рамка за државната ревизија и да се дадат предлози за постигнување уставна независност и зајакнување на финансиската и оперативна независност на ДЗР.

Како резултат на овие активности, со поддршка на новиот Твининг проект во 2021 година се планира:

- Изготвување на нацрт амандман за изменување и дополнување на Уставот на РСМ за регулирање на ДЗР како уставна категорија;
- Изготвување на нов Закон за државната ревизија со цел зајакнување на финансиската и оперативната независност на ДЗР и
- Изготвување на подзаконска регулатива врз основа на подобрената законска рамка.

Во рамки на активностите на новиот Твининг проект ќе се изврши проценка на законите во врска со ревизијата на финансирање на политичките партии и изборните кампањи, јавните набавки и новиот Закон за буџети, кои се поврзани со законската рамка за државната ревизија, со цел да се дадат предлози за нивно усогласување и подобрување.

Со поддршка на новиот Твининг проект ќе се спроведе проценка и ќе се дадат предлози за подобрување на правната рамка на ДЗР и Собранието на РСМ за доставување и разгледување на ревизорските извештаи.

Заради подобрување на стратешкото и годишното планирање на ДЗР во рамки на новиот Твининг проект во 2021 година се планира:

- Изготвување на нова Стратегија за развој на ДЗР за период од пет години со Акциски план за нејзино реализирање. Со изготвувањето на новата Стратегија ќе се разгледува и потреба од измени во мисијата на ДЗР и подготовка на нова ИТ Стратегија на ДЗР, со оглед дека истите произлегуваат од Стратегијата за развој на ДЗР и
- Изготвување на нова структура и опфат на Годишната програма за работа на ДЗР во согласност со новите стратешки документи на ДЗР.

8. Методолошки акти и подобрување на ревизорските процеси

Ревизорските стандарди обезбедуваат упатства за ревизорите за одредување на ревизорските чекори и постапки кои треба да се применат во ревизиите и се состојат од критериуми во однос на кои се оценува квалитетот на резултатите од ревизиите. Прирачниците и упатствата ги водат ревизорите кон остварување на квалитетот на ревизиите согласно ревизорските стандарди.

Во периодот декември 2017 година – септември 2019 година, Државниот завод за ревизија реализираше Твининг Проект „Понатамошно подобрување на административните капацитети и ефикасноста на надворешната ревизија на Државниот завод за ревизија“, финансиран со средствата од ИПА фондовите на ЕУ. Во рамки на Твининг проектот беше изготвен Извештај за проценка за подобрување на процесот на ревизија според Меѓународните стандарди на врховните ревизорски институции (ISSAI).

Согласно препораките содржани во Извештајот за проценка за подобрување на процесот на ревизија според Меѓународните стандарди на врховните ревизорски институции (ISSAI), во 2021 година со поддршка на новиот Твининг проект ќе бидат изготвени подобрени методолошки акти за ревизија на успешност, за следење на препораките содржани во ревизорските извештаи, за ревизија на фондовите на ЕУ и за откривање измами и неправилности.

Согласно препораките од активностите на претходниот Твининг проект за подобрување на контролата и осигурувањето на квалитетот на ревизиите, во рамки на новиот Твининг проект ќе бидат изготвени упатства за подобрување на контролата и осигурување на квалитетот на ревизиите.

Во 2019 и 2020 година ДЗР оствари соработка со OECD-SIGMA во областа на ревизијата на буџетот на државата, која резултираше со поддршка од експерти на земји членки на ЕУ и од OECD-SIGMA за унапредување на ревизијата на Буџетот на Република Северна Македонија. Како резултат на овие активности, во 2020 година се изготвени Насоки за ревизија на Буџетот на Република Северна Македонија. Со новиот Твининг проект во 2021 година се планира да се изврши анализа со изготвување на препораки за подобрување на процесот на ревизија на Годишната сметка на Буџетот на Република Северна Македонија.

Со цел подобрување на презентацијата на ревизорските резултати и препораки, во рамки на новиот Твининг проект ќе бидат спроведени следните активности:

- Изготвување на нова структура и содржина на ревизорските извештаи во согласност со ISSAI и
- Изготвување на измени и дополнувања на структурата и содржината на Годишниот извештај на ДЗР заради подобрување на презентацијата на работата на ДЗР и резултатите од ревизорските извештаи.

Заради имплементација на стандардите за етика, во рамки на новиот Твининг проект ќе биде изготвен нов Етички кодекс за вработените во ДЗР и ќе биде воведен систем за следење на неговата примена.

Во насока на понатамошно усогласување, ќе продолжи преведувањето и објавувањето на македонски јазик на принципите, стандардите и упатствата содржани во Рамката за професионални објави на INTOSAI (IFPP), како и на методолошки упатства и друга стручна литература од областа на ревизијата, издадени од комитети и работни групи на INTOSAI и EUROSAI, со цел нивно усогласување и имплементација во ревизорската пракса.

9. Информатичка технологија и информациски систем на ДЗР и ИТ ревизија

Планирани активности за 2021 година:

- Зголемување на ефикасност на информацискиот систем на ДЗР согласно стратешките цели за употреба на информатичката технологија во државната ревизија;

- Реорганизација на постојната доменска структура согласно актите за организација и систематизација;
- Поддршка во администрирање и унапредување на Системот за управување со ревизијата (Audit Management System (AMS));
- Поддршка во администрирање на Софтверот за анализа на податоците од ревизорските извештаи, наодите и препораките;
- Имплементација на ИТ политиките и процедурите, процедурите за користење на Системот за управување со ревизијата (AMS) и ISO 9001 стандардите;
- Соработка со останатите државни институции во делот на размена на податоци за потребите на ревизијата;
- Поддршка на ревизијата во делот на преземање и обработка на базите на податоци на субјектите предмет на ревизија (употреба на компјутерски потпомогнати ревизорски техники - СААТs, и примена на IDEA софтвер, во анализата на податоците, избор на примерок и негово документирање);
- Воспоставување на систем на електронска достава на документи за потребите на ревизорскиот процес;
- Имплементација на центар за обнова од катастрофа на секундарна локација;
- Ревизија на информациски системи од кои се процесираат податоци и информации за изготвување на финансиските извештаи кај субјектите предмет на ревизија во 2021 година, како составен дел на ревизијата на регуларност;
- Континуирано следење на активностите и соработка со ИТ работната група на EUROSAI и другите меѓународни организации за ИТ ревизија;
- Анализа на состојбите со употребата на информатичката технологија во ревизијата и процесите во Државниот завод за ревизија, и
- Утврдување на стратешките цели за употреба на информатичката технологија во државната ревизија.

Во рамки на новиот Твининг проект планирани се следните активности за зајакнување на капацитетите за ИТ и ИТ ревизија:

- Изготвување на извештај за резултатите од препораките од самопроценките за ИТ и ИТ ревизија спроведени со претходниот Твининг проект;
- Ажурирање на Прирачникот за ИТ ревизија во согласност со GUID - 5100 - Упатство за ревизија на информациона системи;
- Обуки за напредни вештини за примена на СААТ во ревизии / ИДЕА софтвер и

- Спроведување на проценка со препораки за воведување, имплементација, следење и одржување на системот за управување со безбедноста на информациите на ДЗР, согласно ISO27001: 2013.

10. Меѓународна соработка

Стратешка определба на Државниот завод за ревизија во 2021 година и покрај настанатите околности поради пандемијата од COVID-19 и нивниот непредвидлив развој во иднина, ќе биде натамошно унапредување на меѓународната соработка во насока на идентификување, размена и промовирање на добрите ревизорски практики на ВРИ во однос на методологијата и искуствата за формите, содржините, периодот и начинот на објавување на резултатите од ревизиите и следењето на ефектите од извршените ревизии, како и утврдените појави на измама и корупција, обезбедување квалитет на ревизиите, развојот на капацитетите за обука, видот на соработка со ВРИ, транспарентноста и информирањето на јавноста и соработката со медиумите.

Реализацијата на овие цели ќе се одвива преку активно учество на ДЗР во постојните и новоформирани работни и проектни групи на ЕУРОСАИ и ИНТОСАИ, Европскиот суд на ревизори (ЕСР), мрежата на претседателите, СИГМА и други меѓународни организации и институции. Формите на соработка ќе опфатат работа во работните групи во кои ДЗР членува, учество на симпозиуми, семинари, работилници, паралелни ревизии, е-обуки, како и давање придонес кон истражувањата кои се прават по прашања од државната ревизија на меѓународно ниво, оценувачки мисии, како и учества на конгреси, конференции и друго, кои поради заштитните мерки од COVID-19 донесени на глобално ниво, во најголем дел ќе се реализираат далечински преку видео конференции и во форма на вебинари. Како и во претходните години ДЗР ќе даде придонес со објавување на текстови за релевантни теми и иновативни пристапи во ревизијата во билтените - стручните списанија на работните групи во кои активно членува.

Во 2021 година ДЗР ќе продолжи активно да придонесува во работата и реализацијата на активностите на работните групи на ЕУРОСАИ/ИНТОСАИ за ревизија на програмите од областа на животната средина и ИТ ревизија, во кои членува од 2002, односно 2005 година. Покрај на редовните годишни состаноци и семинари, ДЗР ќе учествува и во подготовката на релевантни документи, прашалници и други истражувачки активности, усвоени со работните планови на овие работни групи кои имаат за цел креирање на широка база на податоци и нивно приближување до заинтересираните ВРИ. Во оваа насока, во 2020 година на повик на Секретаријатот на работната група на ИНТОСАИ за животна средина, ДЗР испрати текст (paper) за: Третман и преработка на пластичен отпад, за кој потоа, како еден од поинтересните, побараа да биде изготвена кратка презентација. Истата ќе биде презентирана од страна на претставник на ДЗР на сесијата за пластичен отпад што ќе ја води ВРИ на Индија во рамките на виртуелниот состанок на Собранието на РГ на ИНТОСАИ за животна средина што ќе се одржи на 19-21 јануари 2021 година. Промоцијата на самата презентацијата за

време на состанокот по социјалните мрежи, што го практикува секретаријатот на РГ на ИНТОСАИ за животна средина, ќе оди под коментарот: "Let's Recycle Our Plastic Waste Behavior"

ДЗР активно се вклучи во работењето на специјалната група на ЕУРОСАИ за ревизија на општините, уште од нејзиното формирање во 2017 година. Активностите во 2021 година ќе продолжат во насока на спроведување на акцискиот план за 2021 година при што ДЗР ќе биде носител/координатор на две активности: кооперативна ревизија на тема: "Сопствените приходи на општините во услови на пандемија за обезбедување квалитетни услуги на граѓаните" и "Прибирање на податоци за начинот на следење на спроведувањето на препораките во ревизорските извештаи за ЕЛС".

Меѓународната активност на ДЗР ќе продолжи и во рамките на специјалната работна група за ревизија и етика на ЕУРОСАИ во која членува од 2012 година. По усвојувањето на стратемскиот план на ЕУРОСАИ на претходно одржаниот конгрес во 2017 година во Истанбул, во кој што беа дефинирани нови форми и содржини на соработка на нејзините членки, ДЗР се вклучи и во активностите на проектната група за улогата на ВРИ во ширењето на културата на интегритет со која раководи ВРИ на Унгарија. Ангажманот на ДЗР во активностите од областа на интегритетот се насочени кон имплементација на ISSAI стандардите во ДЗР и пошироко, споделување на искуствата и унапредување на етиката и интегритетот кај ВРИ и институциите од јавниот сектор.

Активностите во **работната група на ИНТОСАИ за јавен долг**, во која ДЗР стана член во 2017 година ќе бидат насочени кон реализација на проектите, иницирани во рамките на работниот план на WGPД за 2020-2022 година: Компендиум-Збир на практични процедури во ревизијата на овластување за долг, склучување договор и правна рамка на ЈД; и Мапирање на мандатите на ВРИ за ревизија на јавниот долг. И во двата проекти ДЗР со свои претставници декларира проактивна улога, како носител или активен член на проектите.

Како реакција на новите случувања предизвикани од пандемијата од COVID-19, во рамките на стратемскиот план на ЕУРОСАИ 2017-2023 се формира нова проектна група **"Подготовка за идни ризици и климатски кризи: Време за долгорочен поглед на ревизијата"**. На покана на иницијаторите, ВРИ на Финска и Европскиот суд на ревизори, на оваа проектна група се приклучија 21 ВРИ меѓу кои и ДЗР во својство на активен учесник. Следните активности на ова поле ќе бидат во насока на прибирање на релевантни информации од претходни ревизии и нивно споделување со останатите членки на групата.

Врховните ревизорски институции од земјите кандидати и потенцијални кандидати за членство во ЕУ ќе продолжат со јакнење на своите капацитети во рамките на мрежата на претседателите, која ја сочинуваат ВРИ од земјите кандидати и потенцијални кандидати за прием во ЕУ: Турција, С. Македонија, Црна Гора, Србија, Албанија, Босна и Херцеговина, ЕСП и Косово* (во својство на набљудувач). Активностите на мрежата се со цел да овозможат полесно интегрирање на земјите кои се на патот за прием во европското семејство. Истите

се одвиваат во координација на офицерите за врски на ВРИ и со поддршка на Работната група на КК (Контакт комитет) за заеднички ревизорски активности, Европскиот суд на ревизори, потоа ВРИ на земјите членки на ЕУ и СИГМА. Фокусот на активностите во 2021 година, во зависност од развојот на настаните со пандемијата, би требал да биде на откажаните настани од Рамковниот план на мрежата (2018-2020+) кои беа планирани за 2020 година: пишување на ефективни ревизорски извештаи и соработка со граѓанското општество во насока на подобрување на ревизорското влијание и серија на работилници за унапредување на ревизијата на усогласеност, иницирана од ВРИ на Србија и со поддршка на ВРИ на Шведска и други ВРИ од ЕУ.

Во 2021 година ќе продолжи одржувањето на новата серијата на виртуелни работилници, иницирана од и во организација на СИГМА за земјите од мрежата на тема COVID-19 и трошоците поврзани со пандемијата.

Активностите кои претставниците на ДЗР ги започнаа во 2020 година по основ на учество во кооперативните ревизии на ЕУРОСАИ за “Работната сила 2030 - дали е вашата земја подготвена” и “Пластичен отпад” ќе продолжат и во 2021 година до нивно финализирање и објавување на заеднички извештај од ревизиите. Координатори на овие две ревизии се ВРИ на Финска и Израел, односно ВРИ на Полска.

Учеството на претставници на ДЗР на состаноците и активностите организирани од страна на Контакт комитетот, што го сочинуваат ВРИ од земјите на Европската Унија, ќе овозможи континуирано следење на најновите случувања во областа на владеењето/управувањето со јавните финансии во ЕУ, влијанието на новата регулатива на ЕУ врз работењето на ЕСП и националните ВРИ, како и искуствата во областа на ревизорската пракса (методите, пристапот, изборот на подрачјата - предмет на ревизија, комуникацијата со засегнатите страни) кои се насочени кон подобрување на одговорноста и отчетноста во трошењето на средствата доделени од европските фондови.

На билатерален план, доколку условите овозможат, ДЗР ќе реализира работни посети (дома и во странство) на највисоко ниво со повеќе ВРИ членки на ЕУРОСАИ со цел размена на искуствата по актуелни прашања од областа на ревизијата и функционирањето на врховните ревизорски институции.

Во однос на обуките и другите стручни настани кои ќе бидат организираа во 2021 година од страна на ЕУРОСАИ, ИНТОСАИ, ЕСП, СЕФ и други, според најавите сè произвесно е дека истите ќе бидат реализирани далечински, во форма на вебинари и видео конференции, а од темите ќе преовладува COVID-19. Ваквата времена опција на одржување на меѓународните настани дава можност истите да ги следат поголем број вработени во ДЗР.

Државниот завод за ревизија ќе продолжи и со придонесот кон подготовките на националната програма за усвојување на правото на ЕУ (НПАА) и на преговарачките позиции на Република Северна Македонија за преговори за членство во ЕУ. ДЗР исто така ќе учествува во ажурирањето на програмата за

2021-2023, како и во процесот на известување за статусот на активностите од акцискиот план преку активностите на работните групи за подрачјата: 23-антикорупциска политика и 32-финансиска контрола. Учеството во придонесот кон годишниот извештај на ЕК за МК ќе биде исто така една од важните задачи на ДЗР во 2021 година.

ДЗР со свои претставници активно учествуваше во процесот на започнување со програмирање на ИПА III за периодот 2021 – 2027 година инициран од ДЕУ во РСМ и даде придонес во изготвување на Стратешкиот одговор од аспект на Програмата за реформи во УЈФ и изготви две акциски фишеа за финансирање на проекти за потребите на ДЗР од кои еден е нареден твининг проект во износ од 1.500.000 евра и еден е проект за набавка на софтвери и опрема во износ од 1.574.000 евра.

11. Обработка, анализа и известување за податоците од спроведените ревизии

За да се обезбедат континуирани, независни, објективни, релевантни и транспарентни информации во кои ќе имаат доверба јавноста и релевантните институции, Државниот завод за ревизија ќе посвети должно внимание на обработката и анализата на информациите произлезени од Конечните ревизорски извештаи.

Овие податоци на редовна основа ќе се обработуваат во САПРИ софтверот кој е интегриран, автономен и функционален систем за обработка и анализа на податоците од конечните ревизорски извештаи. На овој начин ќе се обезбедуваат сигурни, ажурни, навремени и релевантни информации за потребите на Државниот завод за ревизија, Собранието на Република Северна Македонија, други засегнати страни и јавноста.

Во текот на 2021 година Државниот завод за ревизија ќе продолжи со следните активности:

- во континуитет ќе ја следи реализацијата на Годишната програма и Акциониот план за нејзино извршување;
- во континуитет ќе се врши обработка и внос на податоците од конечните ревизорски извештаи како и другите пропратни документи кои произлегуваат од спроведените ревизии во САПРИ софтверот;
- во континуитет ќе се обработуваат и евидентираат добиените повратни информации од Јавното обвинителство, Државната комисија за спречување на корупцијата и други надлежни органи и институции, за фазата на постапување по конечните ревизорски извештаи доставени до нив;
- во континуитет ќе се обработуваат и евидентираат повратните информации добиени од ревидираните субјекти за фазата на постапување по дадените препораки во Конечните ревизорски извештаи (ИЗПМ образец), како и податоците кои ќе произлезат од Извештаите по спроведените follow up проверки на почетокот на годината за постапување на ревидираните субјекти по дадените препораки;

- преку добиените излезни извештаи ќе се прават дополнителни анализи за утврдување на состојбите и трендовите кај наодите, препораките, изразените мислења, ревидираните јавни приходи и расходи, системските слабости, статусот на дадените препораки, повратните информации и сл.;
- ќе се прават посебни анализи и ќе се подготвуваат извештаи за цели на годишното известување, годишното планирање, за одредени потреби на Државниот завод за ревизија, јавноста или други институции и засегнати страни.

На овој начин ќе се овозможи континуирано следење на реализацијата на Годишната програма и Акцискиот план за работа на Државниот завод за ревизија во целост, како и на секоја одделна ревизија согласно фазата на извршување во која се наоѓа истата.

12. Информирање на надлежни органи во функција на подобро управување со јавните средства

Државниот завод за ревизија и во 2021 година преку јасни, реални, објективни и навремени информации за констатирани неправилности, колизии, неусогласености на законските прописи, незаконско постапување со јавните средства и можните случаи на корупција и злоупотреба на службената должност, ќе даде свој придонес во исполнување на дел од надлежностите на Собранието на РСМ.

Државниот завод за ревизија ќе продолжи да работи на унапредување на соработката како со Собранието на РСМ, така и со субјектите предмет на ревизија, со основна цел зголемување на нивната свесност и одговорност за преземање на мерки за надминување на констатирани неправилности, а се во функција на унапредување на управувањето со јавните средства.

12.1. Активности во насока на надминување на системски слабости и колизии на законски прописи

Идентификувањето на колизии на законски прописи, недоречености или неусогласености на законската рамка, е важен аспект при вршењето на ревизиите.

За идентификуваните состојби Државниот завод за ревизија редовно известува во посебен дел од конечните ревизорски извештаи – Останати прашања, како и во Годишниот извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија.

Со редовното доставување на конечните ревизорски извештаи до Собранието и надлежните органи, Државниот завод за ревизија го насочува вниманието кон овие слабости на органите кои се надлежни да придонесат во нивното отстранување.

Ефекти од овие констатирани состојби врз подобро управување со јавните средства може да се очекуваат само доколку надлежните институции ги преземат потребните мерки за нивно надминување.

Следењето и информирањето за активностите околу надминување на констатираните системски слабости е една од стратешките цели на Државниот завод за ревизија.

12.2. Соработка со Собранието на РСМ, Владата на РСМ, Министерството за финансии и другите надлежни органи

Соработката со Собранието на РСМ, Владата на РСМ и Министерството за финансии и други надлежни органи ќе се одвива во функција на подобрена координација и интеракција на клучните засегнати страни во системот на државната ревизија.

Во таа насока, во рамки на новиот Твининг проект ќе се изврши анализа со препораки за подобрување на интеракцијата на ДЗР со засегнатите страни (Собрание, Влада, Министерство за финансии, единици за внатрешна ревизија, Јавно обвинителство, Државна комисија за спречување на корупција, надлежни органи).

Во рамки на своите редовни активности, Државниот завод за ревизија во 2021 година ќе се насочи кон:

- Редовно информирање на Собранието на Република Северна Македонија и другите надлежни органи за извршените ревизии и за резултатите од истите;
- Доставување и презентирање на Годишниот извештај на Државниот завод за ревизија за 2020 година во Собранието на Република Северна Македонија;
- Известување на Собранието на Република Северна Македонија и другите надлежни органи за системски слабости кои индицираат активности од нивна надлежност;
- Соработката со Министерството за финансии согласно потпишаниот Протокол за соработка, како и во однос на спроведувањето на Програмата за реформа на управувањето со јавните средства 2018 – 2022; и
- Соработката со Владата на Република Северна Македонија, како орган надлежен за контрола и надзор над работењето на субјектите кои треба да ги спроведуваат препораките содржани во ревизорските извештаи.

Препораките на ЕК за зголемен надзор и следење од страна на Собранието на РСМ преку собраниска дискусија на ревизорските извештаи, ќе бидат остварени преку активности во рамки на Компонентата 3 на новиот Твининг проектот, со кои треба да се постигне:

1. Подобрена правна рамка и методолошка рамка на ДЗР и Собранието за доставување и разгледување на ревизорските извештаи во Собранието согласно препораките од претходниот ИПА 2013 Твининг проект;
2. Подобрена соработка помеѓу Собранието и Државниот завод за ревизија за разгледување на ревизорските извештаи; и
3. Зајакнување на капацитетите на Собранието за разгледување на ревизорските извештаи согласно новата правна и методолошка рамка.

Овие резултати ќе се постигнат преку следните активности во рамки новиот Твининг проект:

- Спроведување на проценка со изготвување на предлози за подобрување на правната рамка на ДЗР и Собранието на РСМ за доставување и разгледување на ревизорските извештаи;
- Изготвување на апстракти од ревизорските извештаи кои содржат информации од важност за пратениците и собраниската администрација;
- Изготвување на акциски план за подобрување на соработката помеѓу Собранието на РСМ и ДЗР за разгледување на ревизорските извештаи, во согласност стратешките документи на ДЗР и Собранието;
- Спроведување на анализа со препораки за структурни, организациски и процедурални промени што треба да се воведат во Собранието за разгледување на ревизорските извештаи;
- Изготвување на процедури во ДЗР за изготвување и доставување на ревизорски извештаи и други документи до Собранието на РСМ;
- Изготвување на процедури на Собранието на РСМ за механизмот за разгледување на ревизорските извештаи (од приемот на ревизорските извештаи и другите документи до усвојувањето на заклучоците за нив и следењето на имплементацијата на препораките);
- Подготвување на измени и дополнувања на постојниот Прирачник „Вовед во ревизорски извештаи“;
- Изготвување на План за обука на пратениците и собраниската администрација заради разбирање на ревизорските извештаи и подготовка за дебата за ревизорските извештаи;
- Спроведување на обуки согласно Планот за обуки (преку работилници, студии на случаи, симулации на дебата) за пратениците и собраниската администрација за разбирање на ревизорските извештаи и подготовки за дебатата за ревизорските извештаи.

12.3. Активности поврзани со спречување на корупцијата

Активностите на Државниот завод за ревизија поврзани со спречување на корупцијата се одвиваат во согласност со овластувањата и обврските утврдени со

Законот за државната ревизија, Законот за јавното обвинителство, Законот за спречување на корупција и судирот на интереси и друга релевантна законска регулатива.

Во тие рамки, во текот на 2021 година, Државниот завод за ревизија ќе продолжи да:

- Доставува конечни ревизорски извештаи/известувања до надлежните органи, за наоди кои индицираат активности од нивна надлежност и да обезбедува повратни информации за преземени мерки согласно нивните надлежности;
- Доставува извештаи и информации за извршени ревизии, по барање на одделни институции;
- Одржува работни средби за меѓусебно информирање, размена на искуства поврзани со методологијата на работа и презентација на наодите во конечните ревизорски извештаи, усогласување на прописи, запознавање со европската легислатива од аспект на борбата против корупцијата и вршењето на државната ревизија;
- Преку свои претставници да учествува во работата и активностите на Меѓуресорското тело за координација на активностите против корупцијата;
- Дава активен придонес во работата на Анти-корупциската деловна коалиција.

12.4. Следење на препораките дадени во конечните ревизорски извештаи

Заради остварување на основната цел на ревизијата - водење грижа за јавните средства и унапредување на управувањето со истите, навременото откривање на отстапувањата од прифатените стандарди и повредите на принципите на законитост, ефикасност, ефективност и економичност во раководењето со јавните средства, Државниот завод за ревизија упатува јасни и ефективни препораки, со цел да се преземат чекори со кои отстапувањата и повредите во иднина да се спречат или отежнат.

Корективните мерки за имплементација на препораките му овозможуваат на раководството на субјектот предмет на ревизија да ја подобри ефективноста и ефикасноста на работењето.

Во рамките на постапките на вршење на ревизиите, Државниот завод за ревизија континуирано го следи и анализира процесот на спроведување на дадените препораки во Конечните ревизорски извештаи.

Следењето на имплементацијата на препораките во Државниот завод за ревизија ќе се врши:

- Преку постапки за follow up /прегледи кои претставуваат составен дел на тековната ревизија за Конечните ревизорски извештаи од претходни години;

- Преку добивање информации од субјектот предмет на ревизија согласно член 32 од Законот за државната ревизија (ИЗПМ);
- Преку постапки за проверка на преземените мерки од страна на субјектот опфатен со ревизија (follow up проверка) на почетокот на годината во врска со утврдените состојби и дадените препораки содржани во конечните ревизорски извештаи од тековната Годишна програма (Ревизорски извештаи кои се конечни заклучно со 31-ви Октомври) и Ревизии од претходната Годишна програма кои се конечни по 31-ви Октомври) и
- Преку follow up проверки како посебен вид на ревизија.

Системот за следење на спроведувањето на препораките дадени во конечните ревизорски извештаи е составна компонента на САПРИ софтверот за обработка и анализа на податоците од Конечните ревизорски извештаи.

Државниот завод за ревизија и во 2021 година ќе продолжи да работи на унапредување на соработката со субјектите предмет на ревизија за зголемување на нивната свесност и одговорност за преземање на мерки за надминување на констатираните неправилности како и за навремено известување за преземени мерки по наодите и препораките во конечните ревизорски извештаи.

Во оваа насока Државниот завод за ревизија ќе ги презема следните активности:

- Укажување за позитивните ефекти од спроведувањето на препораките за севкупното работење на субјектот како и за законското и наменското користење на јавните средства;
- Информирање на органите надлежни за контрола и надзор над работењето на субјектите предмет на ревизија за статусот на спроведување на препораките и
- Информирање на Собранието и Владата на РСМ за статусот на спроведувањето на препораките.

Врз основа на примените (обработени и систематизирани) податоци, по барање на надлежните институции, ќе се изготвуваат информации/известувања за степенот на спроведувањето на препораките и нивниот тековен статус (спроведена/СП, делумно спроведена/ДС, во тек/ВТ, не спроведена/НС, не применлива/НП).

Дадените препораки ќе се следат се до моментот кога ревизорот ќе оцени дека субјектите соодветно ги имплементирале и преземале мерки со кои ги надминале утврдените неправилности.

За степенот на имплементација на дадените препораки во конечните ревизорски извештаи, во рамките на Годишниот извештај за работа за 2020 година, Државниот завод за ревизија ќе го извести и Собранието на Република Северна Македонија.

13. Информирање на јавноста

Информирањето на јавноста за работењето и активностите на ДЗР, со цел обезбедување на висок степен на транспарентност, отчетност и видливост на Државниот завод за ревизија ќе биде еден од приоритетите и во текот на 2021 година. Државниот завод за ревизија ќе ги продолжи своите активности во насока на одржување навремена комуникација и информирање на заинтересираните страни (општа јавност, медиуми, граѓански организации и институции) за начинот на користењето на јавните средства од страна на буџетските корисници.

Со именувањето и назначувањето на Главниот државен ревизор, Државниот завод за ревизија ги интензивираше своите активности за воспоставување на ефикасен и ефективен систем на комуникација, градејќи заеднички партнерски однос со медиумите и граѓанските организации. Со стратешки пристап преку имплементација на „Комуникациската стратегија на Државниот завод за ревизија (2020-2023)“, која е поддржана со проект финансиран од Британската влада, интенцијата на ДЗР е да создаде комуникација во која медиумите, граѓаните и граѓанските организации ќе бидат сојузници во остварувањето на стратешките цели и зголемувањето на транспарентноста, отчетноста и одговорноста во користењето на јавните средства, т.е. средствата на даночните обврзници.

Соработката помеѓу ДЗР и граѓанските организации и медиуми е зајакната на начин на кој ДЗР, континуирано и навремено информира и известува приближно **190 граѓански организации, медиуми и истражувачки новинари, за објавените конечни ревизорски извештаи на веб страницата на ДЗР.** Покрај линк до ревизорскиот извештај, на заинтересираните страни за прв пат започнувајќи од 2020 година воспоставена е пракса да им се доставува и соопштение за медиуми, како и Апстракт од ревизорски извештај во кој се содржани клучните утврдени состојби. Ваквата практика е воспоставена со единствена цел, да се поедностави „читањето“ и разбирањето на ревизорските извештаи и да се упатат и адресираат што поконкретни и појасни пораки (констатираните состојби) од спроведените ревизии.

Објавувањето на Конечните ревизорски извештаи на веб страницата, заедно со забелешките на субјектите дадени по однос на ревизорските нацрт-извештаи, односно одговорите на ДЗР по однос на забелешките, ќе се реализира континуирано и во текот на 2021 година. ДЗР ќе настојува да ги подобри сегашните начини и средства за комуникација и ќе имплементира и други комуникациски технологии како што се социјалните мрежи.

Истовремено, со цел поголема прегледност и достапност на утврдените состојби од стана на ДЗР, во текот на 2020 година беа организирани и реализирани серија на работилници за изучување на техники за визуелно претставување на извештаите на ДЗР (инфографици и др.) со помош на домашни експерти преку посебни обуки за графички дизајн. Обуката за графички дизајн ќе придонесе да се зајакнат вештините на вработените од ДЗР за изготвување на извештаи во кој ќе бидат содржани визуелизирани податоци, преку изработка на инфографици.

За навремено информирање на јавноста и за подобрување на комуникацијата со надворешните заинтересирани страни, во 2021 година ДЗР ги планира следниве активности:

- објавување на конечните ревизорски извештаи на веб страницата, заедно со забелешките на субјектите предмет на ревизијата и одговорите на ДЗР по однос на забелешките;
- објавување на резиме од конечните ревизорски извештаи наменети за медиумите и новинарите, како и за невладините организации;
- визуелизација на податоците во конечните ревизорски извештаи и Годишниот извештај за работата на ДЗР преку изработка на инфографици;
- организирање брифинзи и прес-конференции по наодите и препораките на конкретен конечен ревизорски извештај за кој ќе биде направена проценка дека е од интерес за пошироката јавност;
- објавување на веб страницата на „Годишниот извештај на ДЗР за работењето во 2020 година“;
- објавување на информации, вести и други содржини на веб страницата за планираните и за тековно реализираните настани и активности на ДЗР;
- објавување на извештаите на политичките партии за добиените донации (локални избори);
- објавување на извештаи од регистарот за примени донации на политичките партии;
- подготвување на одговори на барањата пристигнати до ДЗР согласно Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер;
- подготвување на одговори на поставени новинарски прашања кои се однесуваат на ревизорски извештај или активности од работењето на ДЗР;
- објавување навремени информации и постови на социјалните мрежи за планирани и реализирани активности на Државниот завод за ревизија;
- дисеминација на потребните информации на институциите со кои ДЗР соработува и на сите други заинтересирани и засегнати страни од процесот на вршење државна ревизија, и
- воведување на нови средства и инструменти на комуникација со засегнатите и заинтересираните страни од процесот на вршење државна ревизија.

Заради подобрување на протоколот на документи и информации за внатрешна и надворешна комуникација, како подобрување на комуникациските политики и процедури поврзани со медиумите и релевантните засегнати страни, во рамки на новиот Твининг проект ќе бидат спроведени следните активности:

- Изготвување на апстракти од ревизорските извештаи кои содржат информации од важност за медиумите и јавноста;

- Изработување на правила за внатрешен проток на хартиена и електронска документација;
- Изготвување на извештај со препораки за ревидирање и ажурирање на политиките и процедурите за објавување на информации на веб-страницата на ДЗР, комуникација со медиумите и сите релевантни засегнати страни;
- Изготвување на ажурирани политики и процедури за објавување на информации на веб-страницата на ДЗР, комуникација со медиумите и релевантните засегнати страни;
- Прегледување на веб-страницата на ДЗР и давање препораки за подобрување и
- Изготвување на извештај со препораки за олеснување на пристапот до извештаите на ДЗР од страна на сите релевантни засегнати страни користејќи соодветни алатки за комуникација.

14. Очекувани резултати во 2021 година

Клучните резултати од работењето на Државниот завод за ревизија се согледуваат во:

- поддршка на Собранието на РСМ во исполнувањето на неговите надлежности преку идентификација и презентација на неправилностите, случаите на противзаконско работење и можни случаи на корупција и злоупотреба на функцијата;
- давање на јасни и ефективни препораки на државните и другите институции од јавниот сектор во унапредување на управувањето со јавните средства;
- давање придонес за зголемување на транспарентноста и отчетноста на користењето на јавните средства / средствата на даночните обврзници, а со тоа и подобрување на квалитетот на животот на граѓаните на Република Северна Македонија преку испорака на услуги со почитување на принципите на сигурност во давањето на услугите, континуитет и квалитет на услугата, транспарентност, достапност и универзална услуга, заштита на корисниците и граѓаните;
- утврдување на состојби на даночна евазија, неплаќање на јавни давачки и надоместоци во Буџетот на Република Северна Македонија со што ДЗР обезбедува поврат на вложените средства од Буџетот на РСМ;
- ревизија на доделувањето на договорите за ЈН со посебен акцент на доделувањето на договорите за ЈН во услови на пандемија и обезбедување на точни информации за граѓаните и пошироката јавност за начинот на користење на помошта (од земјата и странство) за справување со пандемијата;

- давање насоки за начинот на планирање на капиталните инвестиции, обезбедувањето на потребните средства и следење на нивната реализација (со посебен осврт на средства обезбедени од меѓународни кредитори), и утврдување на ефектите од наведените инвестиции;
- следење на степенот на задолжување и давање придонес во начинот управување со јавните финансии.

ДЗР ќе ги спроведува мерките и активностите и ќе ги остварува таргетираните резултати кои ќе бидат утврдени со Акцискиот план за спроведување на Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии за 2021 година, во однос на Приоритет 7 - Надворешна контрола и парламентарен надзор, кои се однесуваат на остварување на мерките за зајакнување на процесот за стратешко планирање на ревизијата во согласност со меѓународните стандарди и зајакнување на надзорот врз Буџетот од страна на Собранието на РСМ.

15. Извршување на Годишната програма за работа на ДЗР

Годишната програма за работа на ДЗР за 2021 година ќе се реализира согласно Акциски план за извршување на Годишната програма за работа на ДЗР, кој е составен дел на програмата.

16. Завршни одредби

Оваа Програма влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се применува од 01.01.2021 година.

Број 01- 1106/1

Скопје, 29.12.2020 година

Главен државен ревизор

м-р Максим Ацевски

Изготвил: Тања Јаневска, ПГДР

ГОДИШНА ПРОГРАМА
за работа на Државниот завод за ревизија за 2021 година

Преглед на планирани ревизии

РЕВИЗИИ НА РЕГУЛАРНОСТ

ИК	Ред.бр. Годишна програма	Ред.бр. во класата	ОПИС	Место
1	1	1	Основен буџет на Република Северна Македонија за 2020 година	Скопје
2	2	1	Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Република Северна Македонија Ц.О. Скопје	Скопје
	3	2	Фонд за здравствено осигурување на Република Северна Македонија	Скопје
	4	3	Агенција за вработување на РСМ	Скопје
3	5	1	Собрание на РСМ	Скопје
	6	2	Министерство за внатрешни работи на РСМ	Скопје
	7	3	Министерство за правда	Скопје
	8	4	Министерство за правда -Управа за извршување на санкциите	Скопје
	9	5	Државен инспекторат за труд	Скопје
	10	6	Државна изборна комисија	Скопје
4	11	1	Политичка партија СДСМ	Скопје
	12	2	ВМРО - Демократска партија за македонско национално единство - ВМРО-ДПМНЕ	Скопје
	13	3	Демократска унија за интеграција-ДУИ	Скопје
	14	4	Политичка партија Движење БЕСА	Скопје
	15	5	Политичка партија Алијанса за Албанците	Скопје
	16	6	Движење за национално единство на Турците	Скопје
	17	7	ГРОМ-Граѓанска опција за Македонија	Скопје
	18	8	ДПА-Демократска партија на Албанците	Скопје
	19	9	Предвремени локални избори 2020-Интегра Македонска конзервативна партија	Скопје
	20	10	Предвремени локални избори 2020-Група избирачи Трајчо Митев	Скопје

ИК	Ред.бр. Годишна програма	Ред.бр. во класата	ОПИС	Место
	21	11	Предвремени локални избори 2020-СДСМ	Скопје
	22	12	Предвремени локални избори 2020-Трајно македонско радикално обединување	Скопје
	23	13	Предвремени локални избори 2020-Коалиција Иднината во наши раце	Скопје
	24	14	Предвремени локални избори 2020-Демократска унија за интеграција	Скопје
	25	15	Предвремени локални избори 2020-Движење за национално единство на Турците	Скопје
	26	16	Локални избори 2021 ¹	
5	27	1	УКИМ- Факултет за ветеринарна медицина – Скопје	Скопје
	28	2	УКИМ- Факултет за драмски уметности Скопје	Скопје
	29	3	УКИМ- Факултет за дизајн и технологија Скопје	Скопје
	30	4	Универзитет „Св. Климент Охридски “ Битола	Битола
	31	5	НУ Национална опера и балет	Скопје
	32	6	НУ Филхармонија на Република Северна Македонија	Скопје
	33	7	Апелационен суд СКОПЈЕ, Скопје	Скопје
	34	8	Основен суд ТЕТОВО Тетово	Тетово
	35	9	Казнено-поправна Установа- Затвор СКОПЈЕ Скопје	Скопје
	36	10	Агенција за лекови и медицински средства на РСМ	Скопје
6	37	1	ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар	Скопје
	38	2	ЈЗУ Универзитетски институт за позитроно – емисиона томографија	Скопје
	39	3	ЈЗУ Универзитетска клиника за државна кардиохирургија	Скопје
	40	4	ЈЗУ Здравствен дом Битола	Битола
	41	5	Јавна здравствена установа Центар за јавно здравје Битола	Битола
7	42	1	Општина Аеродром	Скопје

ИК	Ред.бр. Годишна програма	Ред.бр. во класата	ОПИС	Место
	43	2	Општина Куманово	Куманово
	44	3	Општина Пробиштип	Пробиштип
	45	4	Општина Студеничани	Студеничани
9	46	1	Јавно радиодифузно претпријатие Македонска радиотелевизија Скопје -МРТ	Скопје
	47	2	ЈП Стрежево Битола	Битола
10	48	1	ЈП „Водовод“ Куманово	Куманово
	49	2	ЈП „Чистота и зеленило“ Куманово	Куманово
	50	3	ЈП „Пазаришта“ Куманово	Куманово
	51	4	ЈП за изградба на инфраструктурни објекти "Куманово - Гас" Куманово	Куманово
	52	5	ЈП за просторни и урбанистички планови „Куманово план“ Куманово	Куманово
	53	6	ЈП „Куманово-паркинг“ Куманово	Куманово
	54	7	Јавно комунално претпријатие „Никола Карев“ Пробиштип	Пробиштип
12	55	1	Развојна банка на РСМ АД Скопје	Скопје
	56	2	АД Електрани на Северна Македонија-ЕСМ	Скопје
	57	3	АД Градски трговски центар	Скопје
	58	4	АД Железници на РСМ -транспорт	Скопје
13	59	1	Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги	Скопје
РЕВИЗИИ НА УСПЕШНОСТ/РЕВИЗИИ НА УСОГЛАСЕНОСТ/ТЕМАТСКИ РЕВИЗИИ/ИТ РЕВИЗИИ				
РУ	60	1	Ефективност на економските мерки на Владата на РСМ за справување со кризата предизвикана од вирусот КОВИД-19.	Скопје и други градови
РУ	61	2	Ефективност на мерките на Владата на РСМ за родова еднаквост и соодветни родови буџетски иницијативи	Скопје и други градови
РУ	62	3	Управување со јавниот долг – задолжување на РСМ	Скопје

ИК	Ред.бр. Годишна програма	Ред.бр. во класата	ОПИС	Место
РУ	63	4	Експлоатација и искористување на геотермалните потенцијали во Република Северна Македонија како обновливи извори на енергија	Скопје и други градови
РУ	64	5	Сопствените приходи на општините за обезбедување квалитетни услуги на граѓаните за време на пандемијата	Скопје и други градови
РУ	65	6	Преземени мерки и политики за поддршка на вработувањето и професиите погодени од здравствено-економската криза предизвикана од пандемијата на Корона вирусот – COVID 19	Скопје и други градови
РУ	66	7	Ефикасност на преземените мерки и политики за намалување на ефектите од пандемијата во секторот туризам	Скопје и други градови
РУ/ ИТ	67	8	Платформата за интероперабилност во функција на ефективно меѓусебно поврзување и користење на информации и податоци меѓу институциите од јавниот сектор	Скопје и други градови
РУ	68	9	Задолжување на субјектите од јавниот сектор, степенот на искористеност на кредитите и заемите, платени и створени трошоци	Скопје и други градови
РУ	69	10	Преземени мерки и политики од страна на РСМ/Надлежните органи, со цел ублажување на климатските промени	Скопје и други градови
РУС	70	11	Експлоатација на водни ресурси при производство на електрична енергија и флаширање вода за комерцијални потреби	Скопје и други градови
ТР	71	12	Служба за општи и заеднички работи на ВРСМ - Попис	Скопје

¹ Изборот за ревизија на учесници во изборната кампања ќе се изврши согласно критериумите утврдени во методолошките акти на ДЗР